

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Ndc/47/2023
Identifikačné číslo spisu: 6722202160
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Halušková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6722202160.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa K. P., narodeného XX. S. XXXX, U., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Dubnica nad Váhom, Dukelská štvrť 941/10, priečink 21, proti matke X. Q. I., narodenej XX. S. XXXX, U., S. Z. XXXX/XX, za účasti mal. E. J., narodenej XX. V. XXXX, bytom ako matka, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, o určenie otcovstva a o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností a o výžive maloletého, vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 14CoP/30/2023, o nesúhlase s postúpením veci, takto

rozhodol:

Na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 14CoP/30/2023 je p r í s l u š n ý Krajský súd v Žiline.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici predložil 11. septembra 2023 vec vedenú na tomto súde pod sp. zn. 14CoP/30/2023 podľa § 6 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“) Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o príslušnosti z dôvodu nesúhlasu s postúpením mu veci Krajským súdom v Žiline, ktorý vyslovil svoju nepríslušnosť konať a rozhodovať vo veci.

1.1. Na odôvodnenie nesúhlasu s postúpením veci Krajský súd v Banskej Bystrici poukázal na § 3 ods. 5 písm. a), § 6 ods. 2 a § 396b CMP. Argumentoval, že počas odvolacieho konania došlo k zmene 3 ods. 5 písm. a) CMP, v zmysle ktorého na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy (konania v niektorých rodinnoprávnych veciach) a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Trenčíne je príslušný Krajský súd v Žiline. Vychádzajúc z princípu okamžitej aplikability procesných noriem [nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) IV. ÚS 257/2023-58 zo dňa 27. júna 2023] platí, že na rozhodovanie o odvolaní v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je od 01. júna 2023 funkčne príslušný Krajský súd v Žiline.

1.2. Krajský súd v Banskej Bystrici poukázal tiež na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Ndc/30/2023 z 26. júla 2023, v ktorom v obdobnej veci najvyšší súd rozhodol o nesúhlase Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením veci Krajským súdom v Žiline vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa tak, že

na prejednanie a rozhodnutie veci je príslušný Krajský súd v Žiline.

2. Najvyšší súd, ktorý je ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Banskej Bystrici a Krajskému súdu v Žiline podľa § 6 ods. 2 CMP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti, posúdil dôvodnosť nesúhlasu s postúpením veci a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením veci je dôvodný.

3. Podľa § 5 CMP súd aj bez námietky skúma príslušnosť počas celého konania.

4. Podľa § 6 ods. 1 a 2 CMP ak súd zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

5. Podľa § 3 ods. 5 písm. a) CMP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Trenčíne je príslušný Krajský súd v Žiline.

6. Podľa § 396b CMP konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

7. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 36 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že v prejednávanej veci rozhodol Okresný súd Zvolen rozsudkom z 10. mája 2023 č. k. 19Pc/8/2022-129. Voči tomuto rozsudku podal navrhovateľ dňa 30. mája 2023 odvolanie a vec bola dňa 20. júla 2023 predložená Krajskému súdu v Žiline ako súdu odvolaciemu. Krajský súd v Žiline vo veci nerozhodol a postúpil ju Krajskému súdu v Banskej Bystrici s odôvodnením, že na odvolacie konanie, ktoré sa začalo 30. mája 2023, nie je príslušný Krajský súd v Žiline, ale Krajský súd v Banskej Bystrici, a to na základe právnej úpravy účinnej v čase začatia odvolacieho konania (dňa 30. mája 2023). Podľa názoru Krajského súdu v Žiline s účinnosťou od 01. júna 2023 vo vzťahu k odvolacím súdom k žiadnemu prechodu súdnictva, t. j. k zániku akéhokoľvek krajského súdu a nástupníctvu iného krajského súdu nedošlo, a preto je na konanie a rozhodnutie o odvolaní v predmetnej veci príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorého príslušnosť sa riadi právnou úpravou účinnou do 31. mája 2023.

10. Ustanovenie § 396b CMP predstavuje procesné ustanovenie intertemporálnej povahy, ktorým sa určuje režim dočasného, prechodného (intertemporálneho) spolupôsobenia skoršej a neskoršej právnej úpravy; teda vzájomný vzťah týchto úprav. Nosným pojmovým znakom procesnej intertemporality je princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov. Účelom princípu okamžitej aplikovateľnosti nových procesných noriem, teda použiteľnosti nových procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej právnej úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení (m. m. nález ústavného súdu z 22. októbra 2014 sp. zn. PL. ÚS 107/2011, uznesenie z 12. apríla 2018 sp. zn. II. ÚS 185/2018, uznesenie z 22. septembra 2020 sp. zn. III. ÚS 349/2020, nález z 08. februára 2023 sp. zn. II. ÚS 451/2022).

11. Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (porov. Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064 - 1072 s.).

12. Ustanovenie § 396b CMP je výnimkou z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy CMP v znení účinnom od 01. júna 2023 a vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných.

13. Príslušnosť súdu na konanie o odvolaní, t. j. na konanie v druhej inštancii, sa označuje ako funkčná príslušnosť; podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 34 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023 o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici, zatiaľ čo s účinnosťou od 01. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 3 ods. 5 písm. a) CMP funkčne príslušný Krajský súd v Žiline a súčasne § 396b CMP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy je na konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný Krajský súd v Žiline.

15. Najvyšší súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že uvedený názor je v súlade i s názorom vysloveným v náleze ústavného súdu z 27. júna 2023 sp. zn. IV. ÚS 257/2023 (ods. 75. až 77.), ktorý konštatoval, že počas konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa došlo k zmene § 3 ods. 5 písm. a) CMP a poukázal i na § 396b CMP. Keďže ústavný súd vrátil vec na nové rozhodnutie o odvolaní, vychádzajúc z princípu okamžitej aplikability procesných noriem, dospel k záveru, že na rozhodovanie o odvolaní v návratových konaniach je už funkčne príslušný Krajský súd v Žiline.

16. Zároveň najvyšší súd považuje za potrebné poukázať aj na potrebu zachovania plynulosti a rýchlosti konania a v neposlednom rade na dosiahnutie jedného zo základných cieľov súdnej reformy, ktorým je špecializácia súdov a sudcov.

17. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že týmto nedochádza k porušeniu základného práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a ani k porušeniu základnej procesnoprávnej zásady tzv. perpetuatio fori, spočívajúcej v trvaní príslušnosti.

18. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením mu veci Krajským súdom v Žiline je dôvodný, a preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.